

Dziesmu svētku VĒSTNESIS

Čikagā, U. S. A.

30. un 31. maijā, 1953.

Čikagas Latviešu Organizāciju
Apvienības vienreizējs izdevums.

Apsveicam Dziesmu svētku viesus Čikagā

P. LEJINŠ

Amerikas Latviešu Apvienības
Centrālās valdes priekšsēdis

PIRMIEM LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKIEM AMERIKĀ

Dziesmu svētki ir jēdziens par kuru svarīgāka latviešiem nav. Tās bija tautas dziesmas, kuru esamību apzinoties, latvieši izjuta pēc septiņiem gadusimteniem nebrīvības, ka viņiem tomēr ir sava īpatnēja kultūra, un ka viņi ir specifiska tauta. Tie bija pirmie dziesmu svētki, kurus rīkojot, latvieši pirmo reizi stājās pie plašāka kopēja latviešu pasākuma un izbaudīja apziņu un pašapziņu, ka viņi ir spējīgi uz patstāvīgiem un lieliem darbiem.

Pēc neatkarīgas valsts nodibināšanās latvju tauta, protams, izveidoja savus dziesmu svētkus, kā tautisko gara mantu, tautas bezpartejiskas vienības un tautas dzīvot spējās simbolu. Tie auga plašumā un izvērtās par milzīgām latviskuma un tautas spēka demonstrācijām.

Tagad trimdā latvieši atkal griežas pie savām dziesmām, lai tās smeltos spēku, izturību un ticību latviskumam. Pirmās grūtības aizsākot azīvi jaunā kontinentā nu ir kaut cik pārvarētas: materiālās problēmas, darba apstākļi un attālumi. Un latvietis atkal rīko dziesmu svētkus, tanīs dzied un uz tiem brauc.

Amerikas Latviešu Apvienības vārdā novēlu Pirmajiem Dziesmu Svētkiem Amerikā un to rīkotājiem laibas sekmes!

PROF. P. LEJINŠ,
Amerikas Latviešu Apvienības Cent-
rālās valdes priekšsēdis.

I Latviešu Dziesmu svētku Amerikā goda prezidiis

William G. Stratton, Illinojas štata gubernators;
Paul H. Douglas, Illinojas štata senāt.;
Everett M. Dirksen, Illinojas štata senators;
Martin H. Kennely, Čikagas pilsētas lielveikals;
Povilas Žadeikis, Lietuvas sūtnis;
Jūlijs Feldmans, Latvijas pilnvarotais sūtnis un lietvedis;
Johannes Kaiv, Igaunijas ģenerālkonsuls un sūtņa v. i.
Ray N. Bryson, Latvijas ģenerālkonsuls Toronto;
Prāvests Jēkabs Kullitis, ev.-lut. baznīcas archibiskapa vietn.;
Jāzeps Rancāns, Romas-katoļu baznīcas bīskaps;
Augstī svētītais Jānis, Pareizticīgo baznīcas Detroitas un Klivlendas bīskaps;
Augusts Mēters, Latviešu Baptistu Apvienības priekšsēdis;
Prof. P. Lejins, Amerikas Latviešu Apvienības priekšsēdis;
Dr. Vilis Māsēns, Komitejas Latvijas brīvībai priekšsēdis;
Harijs Lielnors, Latvian Relief, Inc. priekšsēdis.
A. Svenne, LNAK priekšsēdis;
Dr. H. Tichovskis, Kanadas Latviešu Dziesmu svētku rīcības komitejas priekšsēdis;
Prof. Adolfs Ābele, goda virsdiriģents;
Dziedonis un Tēzemes balvas laureāts Adolfs Kaktiņš;
Dziedone Herta Lūse;
Prof. Dr. Teodors Celms;
Prof. Dr. Ludis Bērziņš;
Prof. Augusts Annus;
Rakstniece Zinaida Lazda;
Skatuves māksliniece Lilija Štengele;
Baletmeistars Osvalds Lēmanis;

27179
KĀRLIS DZIRKALIS,
1. Latv. Dziesmu svētku Amerikā
Rīcības komitejas
un Čikagas Latv. Organizāciju
Apvienības priekšsēdis

KĀ TAPA DZIESMU SVĒTKI ČIKAGĀ

Var droši pieņemt, ka mūsu emigrācija uz ASV, ko izraisīja 2. Pasaules karš, vispārējos apmēros ir izbeigusies un tie tautieši, kas gribēja un varēja šeit nokļūt, ir arī tikuši, lai varbūt pagaidām apmestos uz dzīvi. Gandrīz visi ir sameklējuši sev nodarbošanos, atraduši pajumti un uzelpojuši pēc DP nometnēs pavadītiem neziņu gadiem. Par smagā un ātrā darba tempā grūti pelnīto algu daudzi ir iegādājušies īpašumus, mājas, ieguldījuši līdzekļus uzņēmumos, satiksmes līdzekļos utt. Visumā mūsu trimdas dzīve saimnieciskā plāksnē sāk nostabilizēties un atsākam savas gaitas, lai gan neparastā, bet tomēr normālākā gultnē.

Taču mēs visi jūtam, ka ar ērtībām un komfortu dzīve vēl nav piepildīta un radies zināms gara un dvēseles tukšums, ko dzimtenē nekad neizjutām. Katrs latvietis meklē savā dzīvē dziļāku saturu un mērķtiecību. Ja mūsu galvenā ideja un dzīves jēga ir cīņa par Latvijas atbrīvošanu — tad tikai šīs domas aparātiem mums trimdā jameklē ceļi, lai paturētu savu tautas kopību, latvisko dvēseli un kultūras vērtības. Pašlaik tie ir mūsu vienīgie ieroči.

Viens no šādiem augšup un uz priekšu ejošiem ceļiem tika iecerēts Čikagas tautiešos un mēs varam priecāties, ka šī sirdī izauklētā doma pieņēma dziļas un skaidras idejas veidu, proti — pacelt mūsu balsi par mūsu taisnību dziesmas skaņās. Mēs uzminējam emigrācijas vēlēšanos, jo laiks bija pienācis — Dziesmu svētku vajadzība bija nobriedusi.

Dziesmu svētki latviešu tautai arvien bijuši vienības un kultūras spēku grandiozākais izpaudums un tur visi pilsoņi, domstarpības un personīgās ambīcijas aizmirstot, sasēja sirdis un sadēvēs rokās, kas arī tagad mums visvairāk vajadzīgs.

Iejas iemiesotāja — Čikagas latviešu organizāciju Apvienība sākumā domāja sarīkot dziesmu svētkus novada mērogā, ASV vidējiem štātiem 1952. g. rudenī, bet pēc sapemtām aptaujām izrādījās, ka atsauce bija tik liela un jūsmīga, ka pārlēmām tos rīkot visu ASV apmēros 1953. g. pavasarī. Pie tam laimīgā kārtā šis

gads sakrita ar Pirmo Vispārīgo Latviešu Dziesmu svētku un mūsu himnas „Dievs, svētī Latviju“ 80 gadu atceri. Ar mūsu vadošās un aptverošās organizācijas — Amerikas Latviešu Apvienības piekrišanu un atbilstošu mūsu aicinājums atbalsojās visā kontinentā, un tā Dziesmu svētki kļuva par visu kopēju lietu.

Čikagai ir zināmas priekšrocības šajā nozīmē: tā ir latviešu visbiežāk apdzīvoto štātu vidū, pašai sava prāva latviešu kolonija, netrūkst telpu kopkoncerta vajadzībām un uz vietas piedzīvojuši sabiedriski darbinieki un priecīgi darba darītāji. Čikagieši apzinās, ka diženus darbus var veikt tikai pilnīgā vienības sajūsmā un lojālā sadarbībā un viņu spēks bija — nešaubīgā ticība un uprēšanās lielajam mērķim.

Mūsu aktīvā bija ideja un grība. Un ar to pietika.

Visas Čikagas draudzes, organizācijas un kopas sūtīja savus pārstāvējus pārstāvējus Čikagas latviešu organizāciju Apvienības, kā svētku oficiālās un atbildīgās rīkotājas, izbūvē dziesmu svētku Rīcības Komitejā. Rīcības komitejas sastāvā iegāja 36 locekļi, un tās uzdevums bija sagatavot priekšdarbus un novest svētkus līdz noslēgumam.

Mūsu lielāko autoritāti korā dziesmā Prof. A. Abele uzaicinājam par goda virsdiriģentu, par virsdiriģentiem nāca Arnolds Kalnājs, Valdemārs Ozoliņš, Eduards Ramats un Bruno Skulte — visi piedzīvojuši diriģenti un mūziķi.

Lai uzturētu mūsu korā dziesmas nepārtraukto plūdumu un neļautu tai izsīkt, Rīcības komiteja izsludināja pirmām kārtām jaunu korā dziesmu sacensību. Žūrijas komisija (Prof. A. Abele, J. Poruks un E. Ramats) 1953. g. 3. janv. novērtēja 36 iesūtītās dziesmas un godalgoja 3, (H. Pavašars, E. Šenfelds un A. Jērums) par ieteicamām atzīstot — 7. (A. Jērums, E. Šenfelds, J. Medīns, V. Ozoliņš, J. Norvāts, H. Pavašars un V. Baštiks).

Drīz arī sākās koru pieteikšanās, un Pirmos Latviešu Dziesmu svētkos Amerikā piedalās pavisam 26 kori, no kuriem 2 no Kanadas, kopā ar 850 dziedātājiem.

Šeit ar atzinību jāatzīmē sevišķi attālāko koru un dziedātāju ar milzīgiem upuriem un materiālo pašaplūkšanos realizētie ceļa fondi. Tas lieku reizi pierāda, ka nekas nav par grūtu un tālu lielam mērķim.

Apliecinot Baltijas tautu draudzību un kopējo likteni, Rīcības komiteja uzaicināja vietējos igauņu un lietuviešu korus dziedāt kopkoncertā pa vienai dziesmai. Pēc virsdiriģentu pieņemtās kopkoncerta programmas — dziesmas iespieda speciālā korā dziesmu krājumā un par brīvu izsūtīja korjiem iestudēšanai.

Izsludināja sacensību plakātu un krūšu nozīmes — žetona metiem. Žūrijas komisijā darbojās mākslinieki A. Prande, P. Rožlapa un A. Šīmanis. Plakātu izgatavoja pēc R. Bērziņa un krūšu nozīmi pēc V. Krūmiņa zīmējuma.

Rīcības komiteja pieņēma arī budžetu — \$10.185, sameklēja telpas kopkoncertam un citiem sarīkojumiem, arī naktsmājas dziedātājiem un dejojājiem, sastādīja Goda prezidiju, stājās sakaros ar attiecīgām iestādēm, organizācijām un personām visdažādāko un daudzo problēmu izkārtošanai. Pirmos aizdevumus nepieciešamo priekšdarbu segšanai deva Čikagas latviešu organizāciju apvienība, bet lielāko izdevumu nokārtošanai līdzekļus ieguva no iepriekšpārdošanā nodotām ieejas biļetēm.

Ievērojot to, ka svētku dienās paredzams liels ļaužu pieplūdums un nākot pretim visdažādām tautiešu interesēm, nolēma bez galvenā kopkoncerta svētkus kuplīnāt ar dažiem sarīkojumiem, kā mākslas izstādi, kultūras pēcpusdienu, teātra izrādi, tautisko tērpu godalgošanu, tautas svētkiem ar tautisko deju lieluzvedumu, ekskursijām utt. Svētkus ievadīs svinīgi dievkalpojumi visās Čikagas latviešu baznīcās.

Beidzot, čikagiešiem par veikto darbu vislielākais gandarījums būtu kopējais prieks un liels apmeklētāju pulks.

Dziesmu svētki nav kādas atsevišķas grupas vai pilsētas lieta. Tie ir visas mūsu tautas kopējs gods un uzdevums. Kamēr latvieši dzīvo — dziesmu skaņas nerimsies un šodien latviešu dziesmas sauc un prasa — brīvību Latvijai!

Sveicam visus dziedātājus, cieņpilnus un apmeklētājus Dziesmu svētkos!

DZIESMU SVĒTKU VIRSDIRIĢENTI

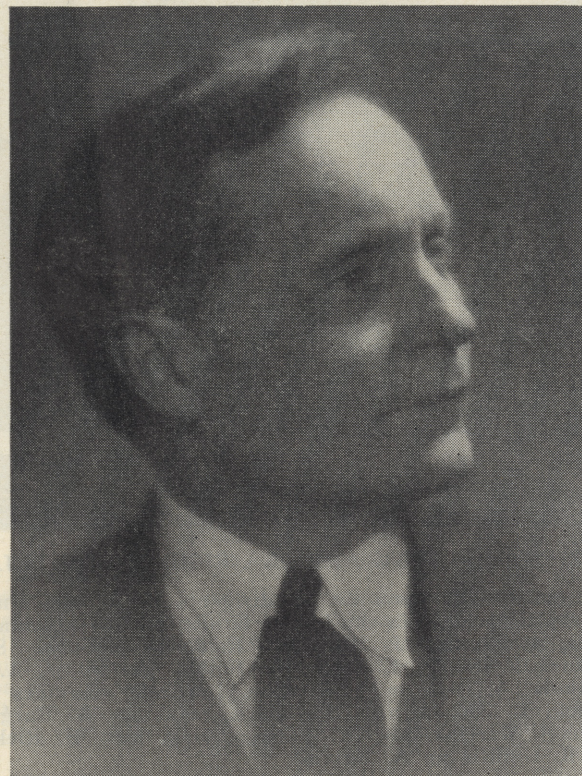
Goda virsdiriģents
Prof. Ādolfs Abele;

Virsdiriģents
Arnolds Kalnājs;

Virsdiriģents
Voldemārs Ozoliņš;

Virsdiriģents
Eduards Ramats;

Virsdiriģents
Bruno Skulte.

Prof. A. Abele, Dziesmu svētku goda virsdiriģents.

Sarīkojumu norise

Dziesmu svētku laikā Čikagā, 30. un 31. maijā

Dziesmu svētku birojs atrodas Chicago Arena namā, 630 N. McClurg St.

Tālr. Michigan 2-1000, atvērta no 8 ritā līdz 9 vak.

SESTDIEN, 30. MAIJĀ

Pl. 10 ritā MĀKSLAS IZSTĀDES ATKLĀŠANA. North Western Univers. Abbott Hall, 2. stāvā 710 N. Lake Shore Drive. Izstādi atklās Amerikas Latviešu Apvienības priekšsēdis Prof. P. Lejiņš. Izstāde būs atvērta līdz š. g. 7. jūnijam ik dienas no pl. 10 līdz 8 vak. Ieejas maksa 50 c.

Pl. 5 pp. KULTŪRAS PĒCPUSDIENA. Thorne Hall Superior un N. Lake Shore Drive stūrī. Atklās un vadīs ALA's Kultūras biroja vad. Ev. Freivalds.

Pl. 8 vak. ČIKAGAS LATV. TEĀTRA izrāde: Ādolfa Allunāna luga 5 cēlienos „Kas tie tādi“. Režisors E. Upermanis. Biļetes \$2.50 un 1.50 kasē.

SVĒTDIEN, 31. MAIJĀ

Svētku svinīgi dievkalpojumi Čikagas latviešu baznīcās:

Pl. 11 ritā Cīānas draudzes baznīcā, 5015 W. Ferdinand St. Māc. A. Rautensīlds.

Pl. 9 ritā Jāņa draudzes baznīcā, 1540 N. Spaulding Ave. Māc. G. Straumanis.

Arnolds Burgis

LATVIEŠU TAUTAS DZIESMU GARS

Dziesmu gars ir bijis un būs latviešu tautas līdzgaitnieks un stiprinātājs kā tautas grūtajos pārbaudījuma laikos, tā labajās dienās. Latviešu tauta ir dziesmu mīļotāja jau no sen seniem laikiem. Par to mums stāsta un liecina mūsu pašu tautas dziesmas. Tajās minēts, ka latviešu mūžs no šūpla līdz kapam bijis pušķots skaistām dziesmām:

Dziedot dzimu, dziedot augu,
Dziedot mūžu nodzīvoju.
Dziedot iet dvēselīte,
Dieva dēlu dārzīnā.

Lai cik tāli varam skatu atpakaļ pagātnē, mēs redzam, ka dziesmu teikšana un dziedāšana bijusi latviešu tautas daļa no viņas mūža. Tā tas bijis senos laikos, tā tas ir vēl šo baltu dienu. Dziesmu gars nav mūsos zudis, tas dziļi ieaudzis katrā latvieša sirdī uz laiku laikiem. Dziesmās latvietis stiprinās, rod pamudinājumu ticībai pārvarēt visas grūtības un

Goda virsdiriģents Prof. A. Abele, Virsdiriģenti: Arnolds Kalnājs, Voldemārs Ozoliņš, Eduards Ramats un Bruno Skulte.

No pl. 5.30—7 vak. Organizētas ekskursijas autobusos pa Čikagu no Arenas.

Pl. 1 dienā Svētku gājiens pa Michigan Ave līdz Arenai (lietainā laikā gājiens nenotiek). Pl. 2 dienā Svētku kopkoncerts. Chicago Arena 630 N. McClurg St. Biļetes \$1.20 no personas kasē.

Dziesmu svētku virsdiriģenti: no kreisās Arnolds Kalnājs, Voldemārs Ozoliņš, Eduards Ramats un Bruno Skulte.

I. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU AMERIKA RĪCĪBAS KOMITEJA

No kreisās: Sēd priekšsēža b. māc. G. Strauma nis, virsdiriģents E. Ramats, mag. phil. A. Ozoliņa, priekšsēdis K. Dzirkalis, priekšsēža biedrs O. Krolls, māc. V. Landmanis, kasieris H. Škomba, stāv: J. Valainis, A. Elguts, J. Ritiņš, A. Raidonis, R. Spuris, S. Kurmīte, J. Vilciņš, V. Loze, baletmeistars R. Saule, I. Točas, A. Bojars, gleznotājs, A. Šimanis, V. Mūrnieks, režisors V. Hermanis, A. Osis un V. Dzelme. Iztrūkst: sekretārs H. Kreicers, diriģents V. Vištelis, rakstnieki J. Klīdzējs un E. Aistars, redaktors A. Burgis, dekorators mākslinieks P. Rožlapa, arch. S. Marcinkjānis, K. Vanags, mag. hist. H. Riekstiņš, inž. E. Gallēns, Miķelis Kalējs, Dr. R. Gailītis un A. Eglājs.

ar pašāvību skatīties nākotnē. Mūsu tautas dziesmu pirmsākums nav nosakāms, kā to saka tautu dziesmu kārtotājs Kr. Barons, tās cēlušās no sirmās nezināmās senatnes. Lūk, tik liels ir mūsu tautas dziesmu vecums. Latviešu tauta ir maza tauta, bet liels viņai tautas dziesmu krājums, ar to sacenties nevar pat lielās tautas pasaulē. Latviešu lielais dziesmu gars ir visa laba radītājs, aicinātājs un domātājs, tamdēļ arī Latvijas neatkarības laikā latviešu kara pulki savos karogos rakstīja dziesmu vārdus, kā piem.: „Uz ežiņas galvu liku,“ „No zobena saule lēca,“ uc. Tas mums norāda un apliecina, ka tur, kur mājot dziesmu gars, nav bailu un šaubu apliecināt patiesu tēvzemes mīlestību. Dziesmās izpaužas latviešu tautas stiprums un nesalaužamā griba bez bailēm veikt lielākus, varenākus darbus. To vairākkārt pierādījuši mūsu karavīri, stāvēdami sargā vietās par mūsu dzimteni — Latviju. Tā tas bija Nāves salā, pie Ventas un Kurzemes cietskņi, latviešu karavīrus visur un vienmēr pavadīja lielais dziesmu gars. Arī senā tautas dziesma par karavīriem stāsta:

Līku, loku upe tek,
Ratu grieza Daugavā;
Jauni puīši karā gāja,
Sirdis slēdza akmeni.
Neraugoties uz latviešu tautas

Dziesmu svētku rīcības komiteja

Priekšsēdis: Kārlis Dzirkalis;
Priekšsēža 1. biedrs: māc. Gustavs Straumanis;
Priekšsēža 2. biedrs: Otto Krolls;
Sekretārs: Hermanis Kreicers;
Korespondējošie sekretāri: Irēne Točas un Silvija Kurmīte;
Finanču komisija: Haralds Škomba, māc. V. Landmanis, Aloizs Bojārs;
Diriģentu pārstāvji: Eduards Ramats un Vladislavs Vištelis;
Informācijas un propagandas komisija: Arnolds Burgis, Ernests Aistars, Jānis Klīdzējs, Alberts Raidonis un Arvids Elguts;
Dekorators-konsultants: Pēteris Rožlapa;
Tautas vētku komisija: arch. Silvestrs Marcinkjānis un Kārlis Vanags;
Diriģentu mielasts: mag. hist. Hugo Riekstiņš;

un valsts likteņa piemeklējumu, latvietis nav pametis ticību, nav glēvi nokāris galvu par zaudēto, bet ir pilns cerību, ka reiz nāks tā diena, pēc kā mēs visi tik ļoti ilgojamies. Mēs, uz laiku izdzītie trimdā, neesam savai zemei pazuduši, par to mēs domājam katru brīdi un vejam skatu atpakaļ uz dzimtenes pusi, kur pret Latvijas zilajām debesīm slienas trīs spožas zvaigznes. Mēs esam visai pasaulē likuši just mūsu tautas esa-

Tēlojošā mākslas izstāde: gleznotājs Arnolds Šimanis;
Teātra izrāde: režisors Valdis Hermanis;
Kultūras pēcpusdiena: mag. phil. Austra Ozoliņa;
Tautisko deju lieluzvedums: baletmeistars Rūdolfs Saule un Volde-mārs Dzelme;
Koru novietošanas komisija: Jānis Vilciņš un Viljams Mūrnieks;
Tautas tērpu godalgošana: Jānis Ritiņš;
Kārtības komisija: Aleksandrs Osis un Velta Loze;
Viesu sagaidīšana un tulks: inž. E. Gallēns;
Ekskursijas: Richards Spuris;
Administrators: Miķelis Kalējs, palīgs Juris Valainis;
Pirmā palīdzība: Dr. Raimonds Gailītis;
Sevišķi uzdevumi: Alfrēds Eglājs;

mību zemes virsū, latviešu balsis ir atskanējušas dažādās pasaules malās, un dziesmu gars tās ir pavadījis.

Latviešu tautas dziesmas dod mums pamudinājumu arī šodien un atgādina būt čakliem un nepagurt cīņā, ja gribam savu mērķi sasniegt.

Teic, māmiņa, darbu manu,
Neteic manu augumiņu:
Kas no mana augumiņa,
Kad darbiņa nemācēju.

No tā redzam, kā tautas dziesma mums norāda, ka cilvēks dzīvē var tikt uz priekšu tikai ar labu darbu, ka darbs ir visu sasniegumu pamats. Tamdēļ šodien mums jābūt sīkstiem un bagātiem ar izturību pārvarēt visas grūtības svešumā. Tik ilgi, kamēr latviešu

tautā mājot dziesmu gars, tik ilgi mums nerimsies doma atgūt mūsu izpostīto un latviešu asinīm slācīto zemi, lai atkal to celtu stipru un saules apspīdētu.

Latviešu dziesmu svētki Čikagā mums to vēlreiz atgādina un tu, tautieti, atgriezdamies no šiem

svētkiem savā dzīves vietā, paņem sirdī līdzīgu lielu tautas vienotāju un stiprinātāju — latviešu dziesmu garu. Liec to sev pagalvi un, ja pienāk dažkārt vājuma brīdis, stiprinies ticībā tām dienām, kad tava dzimtene tevi aicinās mājās.

LATVIEŠI ČIKAGĀ SĀKUŠI DZĪVOT JAU PIRMS 60 GADIEM

Jau no pirmajām dienām, kad latviešu ieceļotāji no Vācijas nometnēm Čikagā sāka organizēties un sapulcēties, šinīs sanāksmēs sāka nākt cieniņami vecāku gadu gājumu kungi, kas bija gan ģerbušies pēc amerikāņu stila, bet ļoti pareizā latviešu valodā varēja teikt:

„Mēs te Čikagā dzīvojam jau vairāk nekā 40 gadu.“

Viens no tiem bija neiztrūkstoši katrā sanāksmē. Viņa vārds ir Freds Liliens. Jau no pirmajām dienām viņš bija aktīvs un palīdzīgs visādā veidā — gan pie organizāciju darba, gan pie palīdzības darba atsevišķiem tautiešiem. Reizēm pats nemaz nejudzāms vesels, viņš iet apmeklēt tautiešus slimnīcās.

Un kad jauniebraucēji latvieši, vēl pēc nometņu parauga, ilgi runā par to kā varētu labāk palīdzēt slimajiem, kam nav līdzekļu, Freds Liliens lūdz vārdu un saka:

„Te runa var būt ļoti īsa. Palaidīsim apkārt cepuri un sametīsim. Es lieku 5 dolāri.“

Un viņa cepurē aug tautiešu ziedotās dolaru zīmes un pirmā reālākā palīdzība slimajam ir sagādāta.

Interesants ir Freda Liliena dzīves stāsts. Tā kā viņš visu Amerikā, Čikagā pavadīto laiku kopš 1906. gada ir aktīvi strādājis līdzī ar sabiedriskā darbā, tad viņa dzīves stāsts ir reizē arī Čikagas latviešu vēsture un Čikagas latviešu biedrību stāsts.

Visu par latviešu gaitām Čikagā varētu izstāstīt tikai veselā grāmatā. Īsākā rakstā mēs varam paspēt atzīmēt tikai zīmīgākos notikumus.

Freds Liliens dzimis 1881. g. 1. aprīlī, Sņikeris pag. Jelgavas apriņķī. Strādājis par skolotāju Iecavā un Vidrižos. Piedalījies 1905. g. revolūcinārā kustībā, kas prasīja Latvijas autonomiju. Kad nāca soda ekspedīcijas, dabūjis dzīvot mežā jāvārā mēnesi. Tad nu arī izšķīries par došanos uz Ameriku. Pirms devies uz Vāciju, Brēmeni un no Brēmenes uz Baltimoru. Jūras ceļā bijis 15 dienas.

Sasniedzis Ameriku, devies taisni un Čikagu, jo bijis dzirdēts, ka tur jau esot latvieši. Nodzīvojies pusgadu, satīcis gan lietuviešus, bet nevienu latvieti vēl nelaimējies satikt. Tad rakstījis vēstules uz Latviju, lai at-sūta to latviešu adreses, kas dzīvo Čikagā. Un tā pēc pusgada Freds Liliens Čikagā pirmoreiz satiek savus tautiešus.

Pirmo darbu viņš atrod fabrikā pie kantoņa galdu līmēšanas, kas veicama lielā karstumā. Strādā 6 dienas pa 11 stundām dienā. Alga ir 12 centi par stundu. Ko par šo naudu tānī laikā varēja nopirkt? Kādas tad bija cenas?

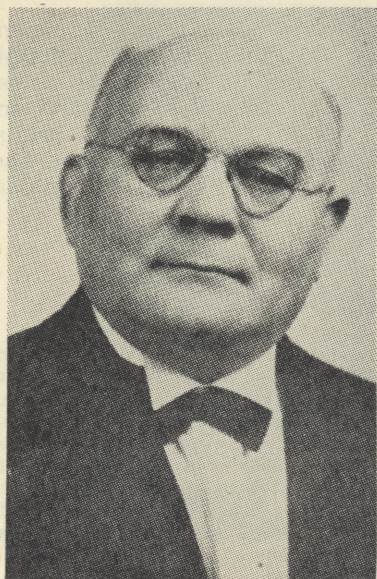
Uz to Freds Liliens atbild: Vienas istabas īre nedēļā bija \$1.50. Kurpes \$2.50. Uzvalks \$12.00. Maizes mār-cina 5 centi.

Caurmēra fabrikas strādnieka alga ap 1906. un 1907. gadu bija 15 centi stundā.

1906. gadā latviešu biedrībās piedalās 85 latviešu ģimenes. Tānī laikā latviešu Čikagā ir daudz, daudz vai-

Čikagas latviešu gājiens ar ASV un Latvijas karogiem uz latviešu sarīkojumu vietu Pasaules izstādē, Čikagā 1933. gadā.

Freds Liliens, kas Čikagā dzīvo kopš 1906. gada, jau no tā paša laika ir piedalījies latviešu biedrību darbā nepārtraukti 47 gadus, izpildot neskaitāmus amatus un pienākumus. Viņš ir dzīvē Čikagas latviešu vēsture. Arī šodien Freds Liliens ir visur klāt, ja kas latviešu sabiedriskā darbā veicams vai palīdzams.

rāk. Bet pārējie par biedrībām un par citiem tautiešiem neliekas ne zinīs.

„Vai šodien tas nav tāpat?“ vaicā Freds Liliens, kas pavadījis vairāk nekā 50 gadu sabiedriskā darbā. 5 no tiem Latvijā un jau 47 Amerikā.

Pirmā latviešu biedrība Čikagā dibināta 1897. gadā. Tā saukusies Illinoisas Latviešu Biedrība.

Otrā — Čikagas Latviešu Palīdzības Biedrība dibināta 1898. gadā.

1908. gadā abas biedrības apvienojas vienā ar Illinoisas Latviešu Palīdzības biedrības vārdu.

Neatkarīgo radikāļu apgādā 1908. gadā sāk iznākt humora hektografēts žurnāls „Āzis“. Tam ir 3 izdevēji, kas saucas „Čikagas zēni“. Žurnāls iznāk ar lozungu: Nīst inteliģenci, jo esam strādnieki. Pēc 7 numuriem tas beidz savu pastāvēšanu.

Ausekļa grupas apgādā 1910. gadā sāk iznākt „Pērkons“. Katru izdevumu sauc par „spērienu“. 1. spēriens, 2. spēriens, 3. spēriens utt. Iznāca 6 „spērieni“.

Arī mācītājs un dzejnieks Jānis Steiks kādu laiku ir dzīvojis Čikagā. Viņš lolojis lielus nodomus par visu Amerikas latviešu savākšanu vienā lielā, spēcīgā latviešu kolonijā Čikagā. Tā kā jau ap 1906. gadu Čikagā bija ievērojams skaits latviešu, Steiks gribēja visu savu draudzi no Bostonas pārcelt uz Čikagu, jo Čikagā visi varēja atrast darbu, bet Bostonā darba nebija. Daži pārnāca uz Čikagu, bet vairums negribēja kustēties, labāk palika, kur apmetušies. Tā Steika projekts palika neizpildīts.

1906. gada pirmajā pusē arī Jānis Steiks izdod savu laikrakstu. Viņa laikrakstam ir 4 lappuses un katrai savs virsraksts: 1) Dieva sveiksme, 2) Dienas teiksme, 3) Vielas veiksmē, 4) Ielas steigsme. Ceturtās lappuses lejā bija nodaļa, kas saucās — Sludis.

Pēc 6 numuriem, Dieva un cilvēka nemiera pa visu pasauli nestais lielais savādnieks, mācītājs un dzejnieks Jānis Steiks pats teica: „...nāca lielā beigsme.“

Čikagas latviešu jaunieši tautas tērpos pie savām mājām, Pasaules izstādes sarīkojumu laikā 1933. gadā.

Čikagas latviešu dziesmu un mūzikas priekšnesumi Pasaules izstādes laikā 1933. gadā, Čikagā. Latviešu tautas dziesmas dziedāja Brikmāne, ar vijoli Amelija Kļopmane, pie klavierēm Čikagas latviešu jaunieši, kas vēl 1933. gadā ļoti labi runāja latviski.

Jau 1907. gadā bija nodibinājusies Latviešu Sociāldemokrātu Biedrība. Šīnī biedrībā, tāpat kā visās citās tā laika biedrībās, vairāk tika domāts un spriests par dzimtenes Latvijas lietām nekā par dzīvi Čikagā. Sociāldemokrātu biedrībā pastāvēja divi spārni, labais un kreisais. Labais spārns prasīja muižniecības gāšanu un autonomiju Latvijai, bet kreisais prasīja revolūciju.

Sociāldemokrātu biedrība sāka rīkot teātra izrādes. Pirmajās izrādēs tika sniegtas sekojošas lugas: Revolūcijas priekšvakarā, Kam vara, kam viltus, Priekš saules lēkta. Ar 1909. gadu sāka rīkot 3 izrādes sezonā.

Tanī laikā Čikagas latviešos visvairāk lasītie latviešu rakstnieki bija Rainis, Aspazija, Skalbe un Akurators.

1. Pasaules kara laikā 1917. un 1918. gadā Čikagas latviešu biedrības sūtīja pārstāvjus uz vispārējām Amerikas latviešu konferencēm, kas tad sūtīja delegācijas pie prezidenta Vudro Vilsona prasīt Latvijas neatkarību.

Latvijas brīvības cīņu laikā un Latvijas brīvvalsts sākumā Čikagas latviešu biedrības sūtīja uz Latviju drēbes. Bija kāds gadījums, kad nosūtītās ziemas drēbes Liepājā bija nostāvējušas neizdalītas no novembra līdz aprīlim. Par to Amerikas latviešos pret jauno Latvijas valdību cēlās rūgtums un šejienes komunistiem tas bija labs trumpis.

1933. gadā, kad Čikagā notika pasaules izstāde, Čikagas latvieši darīja iespējamo, lai arī latviešu tauta būtu šīnī izstādē reprezentēta. Bet komunisti darīja visu, lai latvieši nepedalītos. Freds Liliens atceras kādu raksturīgu gadījumu no tā laika.

Pirms latviešu izstādes atklāšanas nomira kāda latviete, kas piederēja pie komunistu grupas. Komunisti turēja mirušo 11 dienas neapbedītu, lai viņas bēres varētu sarīkot dienā, kad latvieši atklās savus sarīkojumus Pasaules izstādē, lai varētu kādu daļu no latviešiem aizkavēt piedalīties izstādē, jo daļa varbūt piedalītos bēres.

Tomēr iecerētā programma izdevās labi. Sarīkojumus plaši apmeklēja arī amerikāņi.

Atklāšanas svinībās runāja Latvijas konsuls Jēkabs Ulmanis, Dr. Kazaks un arī kāds Illinoisas štata kongresa loceklis.

Ar solo dziesmām piedalījās Brikmāne, Brūnvalds un Sprūde.

Notika arī tautas deju uzvedumi.

Pie latviešu sarīkojumu izdošanās lieli nopelni toreizējam Latvijas vicekonsulam Andrejam Jankavam, tāpat Andersona un Apsītes kundzei. Apsītes kundze bija meistare tautas tērpu šūšanā.

Šo latviešu uzvedumu sarīkošanai turīgs tautietis Andersons, kas tagad

Latviešu sarīkojumu atbildīgie darbinieki Pasaules izstādes laikā Čikagā. No kreisās: Latvijas vicekonsuls Andrejs Jankavs; Andersones kundze, kas rūpējās par naudas līdzekļu sagādi sarīkojumiem un tautas tērpiem; Apsītes kundze, kas kā lietpratēja vadīja tautas tērpu šūšanas darbus un skatījās, lai raksts būtu pareizs.

jau miris, ziedoja daudz līdzekļu. Bez viņa palīdzības šie sarīkojumi nebūtu nekādā ziņā tik labi izdevušies. Šodien vairums no tiem latviešiem, kas Čikagā kā bēgļi ieradās ap gadu simteņu maiņu, ir sakusuši ar amerikāņu nāciju. Vecajai paaudzei izmirstot, jaunie vairs nerunā latviski un neatzīst sevi par piederīgiem latviešu tautas celmam.

Veco latviešu sabiedrisko darbinieku kodols šodien, tāpat kā senāk, ar domām turas pie tālās dzimtenes un iet roku rokā ar jauniešotāju aktīviem spēkiem gan kultūras darbā, gan arī tanī cīņā, kas veicama par Latvijas atbrīvošanu no iebrucēju varas, jo šodien tā pati vara ir Latvijas, tāpat kā Amerikas ienaidnieks.

1. Latviešu Dziesmu Svētki Amerikā, kas notiek Čikagā, atkal vienos latviešu dvēseles siltumā un gaismā, ir tos, kas Latvijas sauli pēdējo reizi redzējuši jau pirms 50 gadiem, kā arī tos, kam Latvijas valsts brīvība kā debesu dzērve vēl skaļi kliež dvēselēs, meklējama rīta ausmu un zemi, kuŗas istā sēkla mēs visi esam.

J. K.

KORU SARAKSTS

Latviešu Dziesmu svētkos Amerikā, kas notiek Čikagā, piedalās pavisam 26 kori. Divi no tiem ir mūsu kaimiņu un likteņa biedru lietuvju un igauņu kori. Dziedātāju kopējais skaits ir ap 900.

Dziesmu svētku kori un to diriģenti ir sekojoši:

1) Amerikas Latviešu Tautiskās Savienības koris no Bostonas, Mass., ar diriģentu Jāni Ansbergu;

2) Brusubārdas koris no Milvokiem, Wisc., ar diriģentu Ernestu Brusubārdu;

3) Bukskauntijas Latviešu Ev.-lut. Draudzes koris no Telfordas, Pa., ar diriģenti Āriju Šulcs;

4) Detroitas Latviešu koris no Detroitas, Mich., ar diriģentu Pēteri Banderu;

5) Dziesmu Vairoga koris no Grand Rapidem un Kalamazū, Mich., ar diriģentu Arnoldu Kalnāju;

6) Eduarda Ramata koris no Čikagas, Ill., ar diriģentu Eduardu Ramatu;

7) Indianas Latviešu biedrības koris no Indianapoles, Ind., ar diriģentiem Valdemāru Ozoliņu un Volde-

8) Klivlendas Latviešu Biedrības koris no Klivlendas, Ohio., ar diriģentu Jēkabu Ūdri;

9) Linkolnas Latviešu koris no Linkolnas, Nebr., ar diriģentiem Agitu Abenu un Eduardu Vallenu;

10) Mineapoles un St. Paula Ev.-lut. Draudzes koris no Mineapoles, Minn., ar diriģenti Elzu Poni;

11) Ņujorkas Latviešu Ev.-lut. Draudzes koris no Ņujorkas, N. Y., ar diriģentu Bruno Skulti;

12) Omahas Latviešu Draudzes koris no Omahas, Nebr., ar diriģentu Jāni Zeltiņu;

13) Portlandes Latviešu koris no Portlandes, Oregon, ar diriģentu Arvīdu Berķi;

14) Saginavas Latviešu koris no Saginavas, Mich., ar diriģentu Nikolaju Āriņu;

15) Vilimantikas Latviešu Draudzes koris no Vilimantikas Conn., ar diriģentu Valdi Aldiņu;

16) Latviešu Jaukts koris „Daina“ no Toronto, Kanada, ar diriģenti Eriku Freimani;

17) Beverinas Koris Kanadā no Hamiltonas, Kanada, ar diriģenti Almu Skudru;

18) Daugavas Vanagu Ņujorkas Apvienības vīru koris no Ņujorkas, N. Y., ar diriģentu Bruno Skulti;

19) Elizabetes Latviešu Vīru koris no Elizabetes, N. J., ar diriģentiem Heinrichu Spechtu un Vili Neimani;

20) Indianas Latviešu Biedrības vīru koris no Indianapoles, Ind., ar diriģentu Voldemāru Melķi;

21) Milvoku Daugavas Vanagu Apvienības vīru koris no Milvokiem, Wisc., ar diriģentu Voldemāru Aparjodu;

22) Vīru dubultkvartets „Daugavieši“ no Čikagas, Ill., ar diriģentu Vladislavu Vištelī;

23) Daugavas Vanagu vīru dubultkvartets „Latvis“ no Mineapolis, Minn., ar diriģentu Arturu Siltānu;

24) Sirakūzu Koristu Grupa no Sirakūzām, N. Y., ar diriģentu Vasiliju Izandu;

25) Čikagas Igaunju Jaukts koris no Čikagas, Ill., ar diriģentu Heinrichu Koop;

26) Čikagas Lietuviešu Ansamblis „Dainava“ no Čikagas, Ill., ar diriģentu Stepas Sodeika.

ČIKAGA

Skats no Mičiganas ezera puses uz Čikagas debesskrāpiem pār slaveno Buckingham strūklaku maijā.

Čikagas pilsēta savu nosaukumu dabūjusi no indiāņu ciema, kas latviski nozīmē „stiprs.“

Čikaga ir otrā lielākā pilsēta Amerikas kontinentā un reizē arī pasaules jaunākā lielpilsēta. Tā ir 115 gadus veca, kas līdzinās apmēram diviem cilvēka mūžiem, bet milzu pilsētas dzīvī tas ir iss laika sprāds.

Čikagas vēsture stāsta, ka 1804. g. Mičigana ezera krastā uzcelts Dirborna cietoksnis un šo gadu faktiski arī skaita par pilsētas dibināšanas gadu, kaut gan pilsētas tiesības Čikaga ieguvusi tikai 1837. g. Toreiz pilsētā skaitījās tikai 4400 iedzīvotāju. Cik žilbinoši ātri pilsēta plaukusi, to liecina statistika: 1850. g. pilsētā bija vēl tikai 29.963 iedz., bet īsi pirms pirmā pasaules kara Čikagā dzīvoja jau nepilni 2 miljoni. Pašreiz Čikagā to skaitu vērtē uz 4 milj., bet kopā ar priekšpilsētām — t. s. Lielčikagā ap 5 miljoniem.

Pilsētas attīstībā lielu robu izrāva 1871. g. lielais ugunsgrēks, kas nopostīja 17.000 ēku un bez pajumtes atstāja 100.000 cilvēku.

Vēsture nevarēs uzrādīt nevienu pašu pilsētu pasaulē, kas tik strauji izaugusi kā Čikaga. Tās iedzīvotāju lielāko daļu devuši ienācēji. Katru dienu uz Čikagu pārnāk dzīvot vai arī no tās aiziet ap 2000 cilvēku. Turpinoties pilsētai augt līdzšinējā tempā, amerikāņi aprēķinājuši, ka 1968. g. Čikaga būs pasaules lielākā pilsēta un lielākais rūpniecības centrs.

Atskaitot iekšpilsētu, t. s. „down town“, kur, līdzīgi Alpu sniegotām virsotnēm, paceļas debesskrāpi, pilsēta stipri izplūdusi plašumā un aizņem 550 kv. km lielu platību. Augstās celtnes, sabiedriskie nami, bankas,

hoteli, lielle veikali, stacijas — koncentrēti vienā centrā — Lupā, Mičigana ezera krastā, kamēr dzīvokļu rajonos ir tikai 1—4 stāvu ģimenes mājiņas ar apstādījumiem un kokiem, kas pavisam neatgādina miljonu pilsētu.

Pilsētas centrālā daļa ir 30 jūdzes gara un 15 jūdzes plata, apņemot puslokā Mičigana ezermaļu. Bet Lielčikaga skaitās 50 jūdzes radiusā. Garākā iela ir Western Avēnija — 22 jūdzes.

Čikaga ir lielākā pasaules rūpniecības un tirdzniecības pilsēta un reizē arī dzelzceļu mezgls. Ar savām plašajām dažāda veida rūpniecībām, pārtikas un sevišķi gaļas produktu industriju, saimnieciskā un politiskā ziņā tā ir ievērojamākais centrs „Vidējos rietumos.“ Te satek 38 dzelzceļu līnijas un 1294 vilcieni ik dienas pienāk vai atstāj pilsētu, t. i. katru minūti viens vilciens.

Čikaga ir arī ostas pilsēta, jo pāri Mičiganam tā rod ūdensceļu ar ār pasauli.

Čikaga ir arī liels garīgās kultūras centrs ar daudzām un dažādām mācības iestādēm, publiskām bibliotēkām. Lielākā no tām sakopoti 2 milj. sējumu. Tāpat ir daudzi ievērojami un plaši muzeji: dabas, mākslas, vēstures, zinātnes un rūpniecības, akvārijs, planetarijs uc. Vēsturiskā muzejā, kas ir viena no vecākām Čikagas ēkām, glabājas daudz dokumentu un uzņēmumu no ASV vēstures. Starp citu tur atrodas arī pirmā ASV prezidenta Džordža Vašingtona svārkī un gulta, kurā pēc atentata miris prezidents Linkolns.

Zinātnes un rūpniecības muzejs ir sevišķi plašs un tur var redzēt, kādi

izskatījušies pirmie automobiļi Amerikā, zirgu vilktie tramvaji, daudz slavenu kuģu maketi, to starpā arī 230 to lielais Kolumba flagkuģis, burinieks „Santa Maria,“ ar kuru viņš 1492. g. ar 90 vīriem 69 dienās no Spānijas kā pirmais eiropietis sasniedza Amerikas kontinentu. Tur redzamas pašas pirmās lidmašīnas un vismodernākie mūsdienu tehnikas sasniegumi. Augstu pie griestiem karājas arī vācu „Stukass“ pilnā kaujas gatavībā, ar bumbu krāvu zem spārniem. Pie tā zīmīga atzīme: „...kara pirmajā posmā terorizējis sabiedrotos.“ Saņemts gūstā Āfrikā.

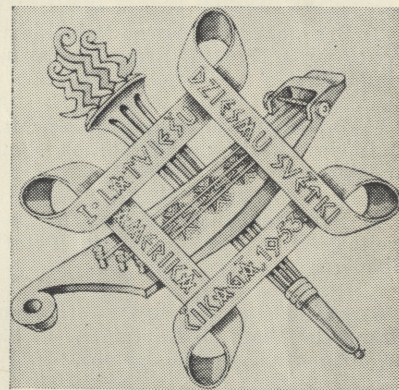
Čikaga ir lepna uz saviem daudzajiem parkiem, vēsturiskām vietām, pieminekļiem un celtnēm. Pavisam pilsētā ir 86 parki. Tie pilsētu dara skaistu un pievilcīgu. Lielākie ir Linkolna (1009 akri), Džeksona, Granta, Garfilda, Duglasa, Vašingtona, Humbolta, Kolumba uc.

Granta parkā atrodas lielākā un skaistākā pasaules strūklaka — Buckinghamas fontans. Apmēru ziņā tā ir divas reizes lielāka par Latorijas fontanu Versajas dārzā Francijā. Ūdens strūkla šaujas 135 pēdu augstumā un naktī brīnišķīgi laistās dažādās uguns gaismās.

Čikagā ir ārkārtīgi daudz hotelu kopskaitā ar 400.000 istabām un 4500 restorānu un tavernu. Slavenākie hoteli ir Stīvens (pasaules lielākais hotelis ar 4000 istabām), Kongress, Bismarks, Atlantiks, Šerelands, Šermans, Drēks, Blekstons uc.

Čikagā ievērojams skaits ir arī baznīcu — 1800. To starpā baptistu — 248; luterāņu — 329; Rom. katoļu — 253; episkopāļu — 96; metodistu — 218 utt.

1889. g. Čikagā uzcelts arī pirmais debesskrāpis un toreiz tas bija pirmais pasaulē. Tagad šādu celtnu skaits te sasniedzis jau simtu.

Dziesmu svētku krūšu nozīme — žetons, pēc māksl. Viļa Krūmiņa meta izgatavots tautiešu Augusta Telles un Romana Pēterona juvelieru darbnīcā „Ambers Jewellery“, 2146 N. Leavitt St., Chicago.

Pilsētas iedzīvotāju sastāvs pēc tautībām ir stipri raibs. Te var sastapt pārstāvjus gandrīz no visām pasaules tautām un zemēm. Apmēram 1/2 miljons ir poļu. No citām lielākām grupām jāmin lietuvieši, vācieši, itaļi, krievi, žīdi, meksikāņi, ungāri, čehi, norvēģi, spāņi, japāņi, ķīnieši utt. Lielākām grupām ir sa-

vas skolas, baznīcas, kino, teātri, veikali, klubi un radio raidījumi. Šai miljonu pilsētā izkaisīti dzīvo arī ap 6000 latviešu, kuriem ir savi kulturāli-sabiedriski pasākumi, ap 30 organizācijas un arī savi radio raidījumi.

Arī politiskā ziņā Čikaga ieņem redzamu vietu. Tā populāra ar pre-

zidentu kandidātu nominācijas konventiem. Čikagā ir nominēti savā laikā vairāki ASV prezidenti. To starpā Linkols, Grants, Garfilds, Tafts, Rūzvelts uc. 1952. g. vasarā te nominēja arī pašreizējo ASV prezidentu ģen. Eizenhaueru.

A. Agnis.

Čikagai ir šādas pirmās vietas pasaulē

1. Lielākais rūpniecības uzņēmumu skaits — 7161;
2. Lielākais dzelzceļu tīkls — 43 līnijas ar 1500 līdz 2000 pasažieru vilcieniem dienā (pilndienā);
3. Lielākā civillidosta — ar 124 lidmašīnu un apm. 2000 pasažieru apgrozību dienā;
4. Lielākais sporta laukums — Soldier Field — ar 150.000 sēdvietām;
5. Lielākā mākslīgā ledus slidotava (paviljons);
6. Lielākais izstādes nams (stadiums) — ar 25.000 sēdvietām;
7. Lielākais pasta nams — 14 stāvu augsts un milzīgā platībā;
8. Lielākā grāmatu un laikrakstu spiestuve — Chicago Daily Tribune;
9. Lielākais tirdzniecības un rūpniecības nams — Board of Trade — 44 stāvu augsts;
10. Lielākais preču tirdzniecības nams — Merchandise Mart — 93 akru platībā un 22 stāvu augsts ar apm. 375.000 pircējiem dienā;
11. Lielākais mēbeļu tirdzniecības nams — American Furniture Mart — ar apm. 75.000 pircējiem dienā;
12. Lielākā lopkautuve;
13. Lielākā mākslas skola — The Art Institute — ar pāri par 5000 studentiem;
14. Lielākā strūklaka (tāda veida) — Buckingham fountain — 600 kv. pēdu platībā un 100 pēdu augstu ūdens spiedienu;
15. Lielākā botāniskā siltumnīca — Garfield Conservatory — 7,5 akru platībā ar pāri par 4700 stādu sugām, sevišķi palmām.
16. Lielākā parku kopplatība — 168 parki ar pāri par 52.000 akriem;
17. Garākā apbūvētā iela — Western Ave — pāri par 22 jūdzēm;
18. Visgaišāk apgaismotā iela — State Street;
19. Vislielākā satiksme — uz Michigan bulvāra tilta — vairāk par 55.000 auto dienā (pilndienā, 6 rindās);
20. Vislielākais akvārijs — Shedd Aquarium;
21. Visātrāk augoša pilsēta — ap 70.000 iedzīvotāju pieaugums gadā (galvenais — mākslīgā veidā, 1833. gadā bijuši tikai 550 iedzīvotāju).

Pilsēta ir 26 jūdzes gara, 10 jūdzes plata un 212,8 kv. jūdzes platībā ar 3.606.436 iedzīvotājiem (1950. g. skaitījumā), bet ar piegulošām blakus pilsētām, kas ir tik pat kā priekšpilsētas — 4,2 miljoni.

Čikagas latviešu draudžu organizāciju, kopu un institūtu saraksts

1. Čikagas Latviešu Organizāciju Apvienība (United Associations of Chicago). Priekšsēdis K. Dzirkalis, 1511 N. Parkside Ave, Chicago 51, Ill. Tel. MErrimac 7-2303 (vakaros).
2. Pirmo Latviešu Dziesmu Svētku Amerikā rīcības komiteja, priekšsēdis K. Dzirkalis, 1511 N. Parkside Ave, Chicago 51, Ill. Tel. MErrimac 7-2303 (vakaros).
3. Latv. ev.-lut. Cīņas draudze. Baznīca 5015 W. Ferdinand St., Chicago 44, Ill. Mācītājs A. Rautensīlds — draudzes mājā 5015 W. Ferdinand St., Chicago 44, Ill. Tel. AUstin 7-9001.
4. Latv. ev.-lut. Sv. Jāņa draudze. Dievkalpojumi — Sv. Sīmaņa baznīcā, 1540 N. Spaulding Ave, Chicago 51, Ill. Mācītājs G. Straumanis — draudzes mājā 1144 N. Kedzie Blvd., Chicago 51, Ill. Tel. DIckens 2-9418.
5. Latv. ev.-lut. Miera draudze. Dievkalpojumi — 222 5 W. Cermak Rd. Chicago 8, Ill. Mācītājs A. Sudars 1030 — 30th Ave Bellwood, Ill. Tel. LInden 4-5044.
6. Latv. Romas Katoļu draudze. Dievkalpojumi Immaculate Conception Church 2745 W. 44th St. Chicago 32, Ill. Mācītājs P. Bojārs St. Bruno Church 4749 S. Harding Ave, Chicago 32, Ill. Tel. LAfayette 3-3467.
7. Latv. Baptistu draudze. Baznīca — 5000 W. Ohio St., Chicago 44, Ill. Mācītājs V. Landmanis 4200 W. Hirsch Ave, Chicago 51, Ill. Tel. DIckens 2-9855.
8. Čikagas Latviešu skola. 2150 W. North Ave, Chicago 45, Ill. Skolas pārzinis H. Kreicers 2300 Milwaukee Ave, Chicago 47, Ill. Tel. HUmboldt 9-1089.
9. Čikagas Tautas Augstskola. 800 S. Halsted St., Hull House, Chicago 7, Ill. Tel. MOnroe 6-5399. Vad. H. Kreicers 2300 Milwaukee Ave, Chicago 47, Ill. Tel. HUmboldt 9-1089.
10. Ed. Ramata koris. Dirģents Ed. Ramats 441 N. Laramie Ave, Chicago 44, Ill. Tel. EStebrook 8-5869.
11. Čikagas Latviešu teātris. 800 S. Halsted St. Hull House, Chicago 7, Ill. Administrators O. Krolls, adrese turpat. Tel. MOnroe 6-5399.
12. O. Krolla Mākslas aģentūra. Ipašn. O. Krolls 800 S. Halsted St. Hull House, Chicago 7, Ill. Tel. MOnroe 6-5399.
13. Zentas Mauriņas fonds Čikagā. Pārštāve A. Ozoliņa 1635 N. Orchard St. Chicago 14, Ill. Tel. MIchigan 2-6119.
14. Čikagas Latviešu klubs. Inc. Pasta adrese: 1815 N. Mulligan Ave, Chicago 39, Ill. Kluba telpas — 2403 W. North Ave. Priekšnieks E. Avotiņš 5510 S. Mary-
- land Ave Chicago 37, Ill. Tel. BUtterfield 8-1844.
15. Daugavas Vanagu Apvienība Čikagā. Priekšnieks A. Vanags 1814 N. Leavitt St. Chicago 47, Ill. Tel. HUmboldt 6-5334.
16. Čikagas Latv. Katoļu biedrība. Priekšnieks H. Vizulis 2630 W. 24th Place Chicago 8, Ill. Tel. BIshop 7-4765.
17. Čikagas Latv. Literārā biedrība. Priekšnieks V. Mūrnieks 100 S. Columbine, Lombard, Ill. Tel. Lombard 559-J.
18. Čikagas Korporāciju kopa. Seniors A. Ozoliņš 3857 W. Maypole St., Chicago 24, Ill.
19. Katoļu Studentu Apvienība „Dzintars“. Čikagas nodaļa. Seniore Dr. I. Baranovska 2204 N. Cleveland Ave, Chicago Ill. Tel. DIversy 8-3408.
20. Čikagas Latviešu Studentu kopa. Vadītājs S. Krolls 800 S. Halsted St. Hull House, Chicago 7, Ill. Tel. MOnroe 6-5399.
21. Latv. Skautu 4. Novada ASV priekšnieks vad. P. Vilips 1430 S. 19th Ave, Maywood, Ill. Tel. FIlmore 3-2647.
22. Latv. Skautu Staburaga (70) vienība. Priekšnieks vad. A. Osis 3321 W. Jackson St., Bellwood, Ill. Tel. LInden 4-3083.
23. Latv. Gaidu Gaujas (6) vienība. Priekšiece vad. V. Loze 4412 W. Monroe St., Chicago 24, Ill. Tel. EStebrook 8-4650.

24. Antikomunistiskais Nāciju Bloks, Čikagas Latv. delegācija. Priekšsēdis A. Bīmanis 4936 N. Hoyne St. Chicago 25, Ill. Tel. EDgewater 4-7951.
25. Latv. Tautas Deju ansamblis. Vad. V. Dzelme 1432 S. Karlov Ave. Chicago 24, Ill. Tel. Lawn-dale 1-6437.
26. Alberta Sprūdža fonds. Priekš-

LATVIETIS ESMU BŪŠU UN PALIKŠU!

— TRIMDINIEKA STĀJAS APLIECINĀJUMS —

1. Kaut tālu no dzimtās zemes, arī svešajos krastos esmu un palikšu latvietis, apzinādamies, ka arī šeit es pārstāvu nelaimīgo Latviju, ko pasaules vienaldzības un nespējas dēļ tagad apjož dzelonstieplu siets, vienmēr ievērodams, ka pēc mana darba, uzvedības un stājas šeit vērtēs arī manu tautu. Es esmu lepns uz savu tautību un visur cenšos rast cienu latvieša vārdam.
2. Es apziņos, ka, vēlēdamies, lai mani cienī, arī man jācienī svešās zemes ierašas, tikumi, tradīcijas un dzīves stils. Arī mani aizvainotu, ja kāds noniecinātu latvisko. Mana nostāja pret citiem allaž tāda, kādu vēlos citu nostāju iepretim man.
3. Mana tauta ir ziemciešu tauta, nebaltās dienas norūda viņu. Arī es gribu izturēt! Bet man jāpalīdz ar latvisku sirsni, laipni un izpalīdzību arī citiem izturēt, veicinot un atbalstot latviešu kopības sadraudzes, kuŗu nesavīlgais rosīgums un spēcīnātājs latviskais gars padara vieglāku manu trimdas nastu un gaišākas manas trimdas gaitas.
4. Es nezīnu, cik ilgi vēl būs mans trimdas laiks, tamdēļ īsajās atpūtas stundās es cenšos mācīties svešo valodu, cenšos iegūt jaunas atziņas, kas palīdzētu man rast stiprākus pamatus cīņā par pastāvēšanu.
5. Es gribu vienmēr palikt tāds pat latvietis, kāds biju dzimtenes ziedu dienās, kāds biju viņas asiņaino kāvu gados, kāds biju trauksmainajos bēgļu ceļos. Ja vēl arvienu skaudrākas par manām ikdienas rūpēm ir sāpīgās alkas pēc dzimtenes, ja pāri tālumiem sadzirdu Mātes Latvijas nopūtas, ja man allaž ir svēti tēvzemes brīvībai ziedotie Latvijas labāko dēlu asins upurī, — es zīnu, ka man vēl ir latvieša stāja!

LAI DIEVS PIEŠĶIR MUMS SPĒKU TO PATURĒT
AUDŽU AUDŽĒM!

Kārlis Vanags.

DZIESMU SVĒTKU VIESIEM IETEICAMAS SEKOJOŠAS VIESNĪCAS ČIKAGĀ

Viesnīcas nosaukums	Adrese	Cena par istabu ar	
		1 gultu	2 gultām
Iekšpilsētā:			
BREVOORT	120 W. Madison St.	3.50	6.00
CHICAGOAN	67 W. Madison St.	4.00	7.00
HARRISON	65 E. Harrison St.	3.50	5.50
Ziemeļu daļā:			
ALLERTON	701 N. Michigan Ave	4.25	6.50
ARLINGTON APT.	530 Arlington Pl.	3.50	5.00
BELMONT PLAZA	505 W. Belmont Ave	2.75	4.50
CROYDON	616 N. Rush St.	4.50	6.50
EASTGATE	162 E. Ontario St.	4.50	6.50
LaSALLE TOWERS	1211 N. La Salle St.	3.50	5.00
MARYLAND	900 Rush St.	4.00	7.00
PLAZA	1553 N. Clark St.	3.00	5.00
WACKER	111 W. Huron St.	2.50	4.50
Rietumu daļā:			
WASHINGTON	167 W. Washington	2.75	4.25
CENTRAL PLAZA	321 N. Central Ave	3.50	5.00
COLUMBUS PARK	311 N. Central Ave	2.50	3.50
NIKOLAS	1531 W. Warren Ave	2.25	3.00

nieks A. Raidonis 2500 S. Spaulding Ave Chicago 23, Ill. LAfayette 3-9753.

27. Latvju Baleta trupa. Baletmeistars R. Saule 906 S. 5th Ave Maywood, Ill. Tel. Fillmore 4-2453.

28. Skautu — Gaidu vadītāju klubs. Priekšnieks vad. E. Mežulis 410 School Street, Maywood, Ill. Tel. Fillmore 3-1855.

29. Latvijas Sarkanā Krusta Čikagas Draugu kopa. Priekšnieks Prof. Dr. med. N. Vētra 5421 S. Morgan St., Chicago 9, Ill. Tel. Atlantic 5-3471. Veselības Padomdotuve: Hull House, 800 S. Halsted St. Chicago 7, Ill. Atvērta trešdienās no pl. 7—9 vakarā.

30. Čikagas Latviešu Organiz. Apvienības Radio raidījumu komiteja. c/o Mr. A. Raidonis 2500 S. Spaulding Ave, Chicago 23, Ill. Tel. LAfayette 3-9753.

31. Viru dubultkvartets „Daugavieši“. Priekšnieks K. Vanags, 1814 N. Leavitt St. Chicago 47, Ill. Tel. Humboldt 6-5334.

32. Latviešu Nacionālais Centrs ASV — Čikagas nodaļa. Priekšnieks E. Gallēns 5523 N. Broadway, Chicago 40, Ill. EDgewater 4-0021.

DĀMAS!

Apmeklējiet skaistuma kopšanas salonu un frizētavu

„IRIS“

5737 W. Chicago Ave, Chicago, Ill. Tel. AUstin 7-7313.

Jaunākās modes matu veidojumi. Pēdējie sasniegumi skaistuma kopšanā

Jūs mīļi ielūdz tautiete

Olga Datova

Dažādas

NOZĪMES

SKOLĀM UN BIEDRĪBĀM

ar un bez emaljas gatavo

GRAVIERIS

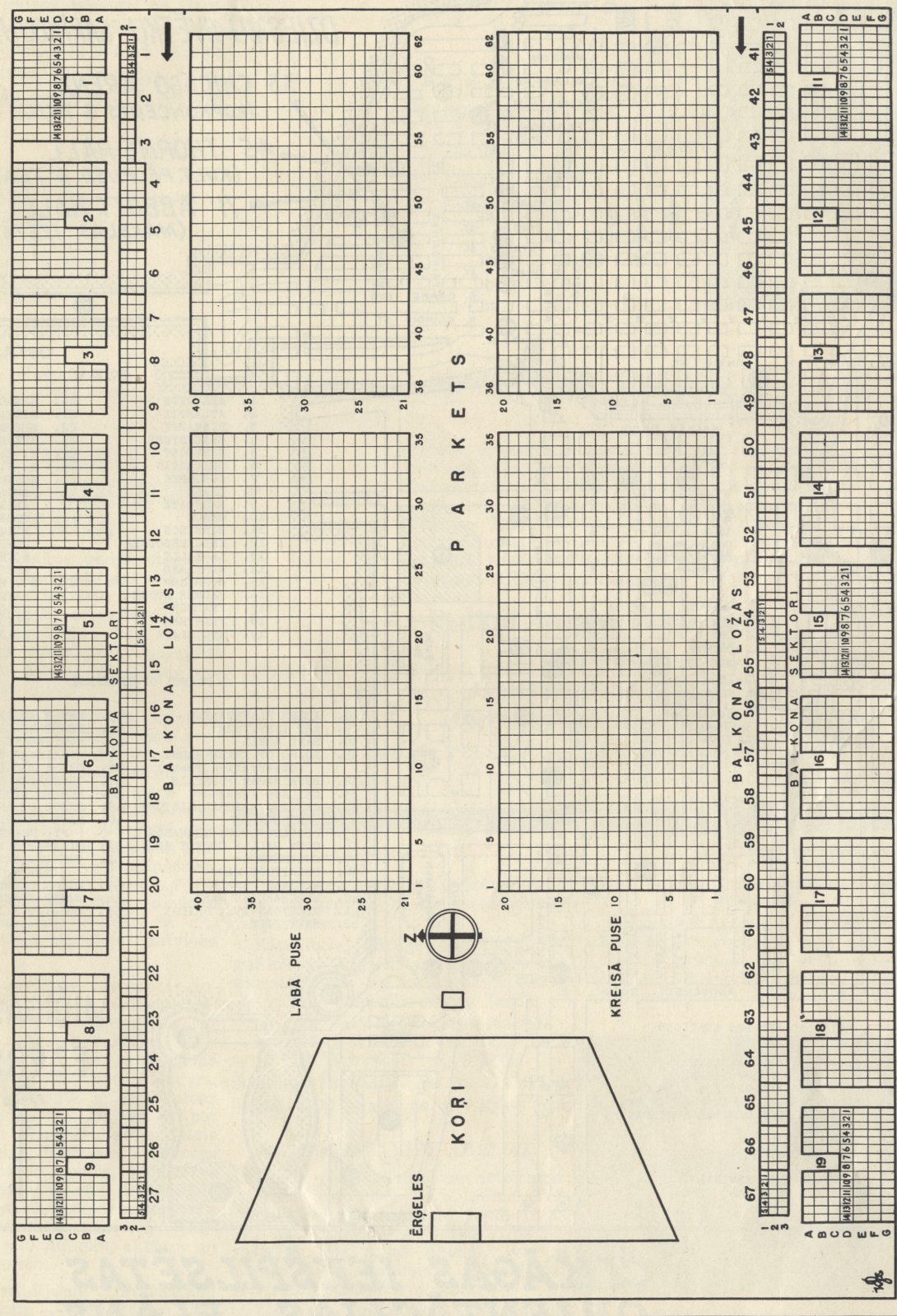
OSVALDS GRĪNS

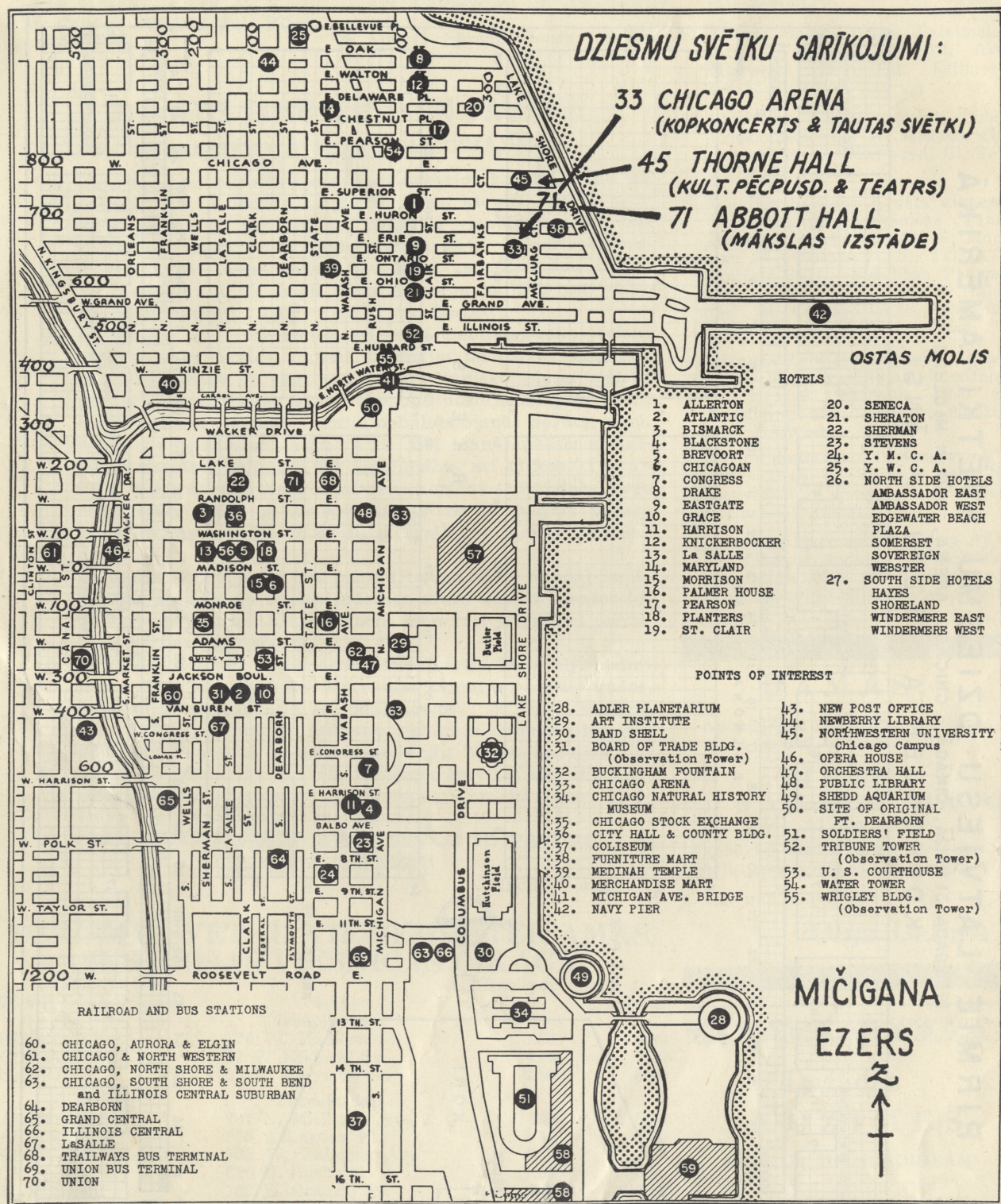
CICERO INDIANA

PIRMIE LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI AMĒRIKĀ

1953. GADA 31. MAIJĀ, ČIKAGĀ, CHICAGO ARENA, 630 N. McCLURG ST.

KOPKONCERTA TELPU PLĀNS

ČIKĀGAS IEKŠPILSĒTAS ORIENTĀCIJAS PLĀNS

DZIESMU SVĒTKU PIEMIŅAS LIETIŅAS

Dziesmu svētku laikā būs dabūjami: 1) zīda galvas lakatiņi ar Dziesmu svētku emblēmām, dzimtenes un Čikagas attēliem pēc māksl. A. Šimaņa zīmējuma; 2) trīsstūra karodziņi ar kārtiņu pēc māksl. V. Aistara zīmējuma.

TAUTAS TĒRPU GODALGOŠANAS KOMISIJA

Māksl. Arvids Brastiņš
Prof. Burkards Dzenis
Zaiga Grenčiņa
Augusts Kopmanis
Erna Purīņa
Rūdolfs Purīņš
Irma Ramata
Mag. hist. H. Riekstiņš
Riņķa komitejas pārstāvis J. Ritiņš

LATVIEŠU RADIORAIĀJUMI ČIKĀGĀ

Vienā no Čikagas radio stacijām jau piecus mēnešus atskanējuši kārtēji raidījumi arī latviešu valodā. Tie ir Čikagas latviešu organizāciju apvienības radoraidījumi, kas, ar 28. decembri p. g. sākot, tiek noraidīti pa pusstundai katras otrdienas vakaros plkst. 7.

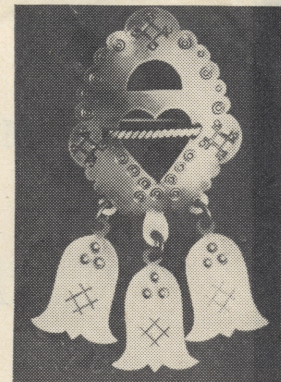
Raidījumu mērķis latviešu kristīgā un nacionālā stiprināšana, tiem svarīgu uzdevumu un darbības sekmēšana un informācija. Šo mērķu virzienā katrā pārraidījumā sniedz vispirms idejiska satura programmu. Tai seko organizāciju ziņojumi par sarīkojumiem un citiem darbības jautājumiem, pēc tam — sludinājumi, latviešu un amerikāņu firmu. Ievērojama programmas daļa arvien veltīta mūzikai, kā latviešu, tā cit-tautu komponistu darbiem latviešu izpildījumā.

Raidījumu darbības izvešanai Apvienība ievēlējusi īpašu radoraidījumu komiteju. Tā ir Apvienības sastāvdaļa, bet kārtējo darbību veic patstāvīgi, vadoties no apvienības organu vispārējiem norādījumiem. Komitejas priekšsēdis ir Apvienības priekšsēdētājs Kārlis Dzirkalis, bet aktīvie locekļi brīvmākslinieks Žanis Dumpis, Alberts Raidonis, Verners Rūvalds, Richards Spuris, Vladislavs Vištelis un Jānis Vilciņš. Līdzdarbojas lielāks skaits vietējo sabiedrisko darbinieku, mācītāju, skolotāju, mūzikas un citu mākslinieku, aktieru un citu līdzstrādnieku.

Līdzekļus raidījumu izdevumiem iegūst no personu — atbalstītāju kārtējām, 25 cēnt. lielām mēnešmaksām, ziedojumiem, organizāciju maksājumiem par ziņojumiem un sludinājumu maksām.

AMBER JEWELERS

2146 N. LEAVITT St.
CHICAGO 47, Ill.
Tel. EVerglade 4-4170

Latviešu JUVELIERVEIKALS darbnīca

Atvērts: darbdienās no plkst. 9 līdz 7 vakarā, bet ceturtdienās no plkst. 12 līdz 7 vakarā. Pieņem pasūtījumus latviskām, etnogrāfiski pareizām ROTAS LIETĀM. Gatavojam arī modernas ROTAS zeltā, sudraba un dzintara izstrādājumā. Krājumā KOKGRIEZUMI un dažādas citas latviskas PIEMIŅAS lietas.

Pulksteņu un rotas lietu labošana Gravēšanas darbi, monogrammas un c.

Augusts TELLE Romāns PĒTERSONS

Raidījumu darbības līdzšinējā norise ļauj secināt, ka tie varēs sekmīgi turpināties.

Klausieties Čikagas Latviešu Organizāciju Apvienības speciālos radoraidījumus un informāciju latviešu valodā dziesmu svētku laikā:

no Oak Park-WOPA raidstacijas ar AM frekvenci 1490 KC un FM frekvenci 102, 3 MC:

sestdien, 30. maijā no pl. 1—1,15 d. svētdien, 31. maijā no pl 7.45—8 ritā.

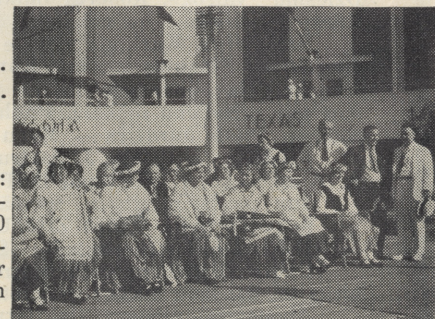
KĀ NOKĻŪT LĪDZ ARENAI?

Rietumu pusē dzīvojošiem ieteicama: Tieša autobusu līnija „East Terminal” sākot no Austin Blvd. (6000 W) pa Chicago Ave noved visus pasažierus līdz pašai Arenai, vai ar Grand Ave autobusiem. Ziemeļu un dienvidus pusē dzīvojošiem:

Vispirms izmantojot savu tuvāko autobusu, apakšzemes vai tramvaju līniju līdz Chicago Ave, un tur pārsežoties ar East Terminal līdz Arenai.

Kur novietot automašīnas Arēnas tuvumā?

Visapkārt Arēnai, 1 vai 2 blokus visos debesu virzienos ir 8 lieli parkošanas laukumi, kas svētdienās ir tukši, tā kā nepastāv bažas par auto novietošanu

Latviešu sarīkojumu dalībnieki Čikagā pasaules izstādē 1933. gadā. Skat. rakstu „Latvieši Čikagā sākuši dzīvot jau pirms 60 gadiem”.

SARDZĒ PAR LATVIEŠU TAUTAS NĀKOTNI UN LATVIJAS NEATKARĪBAS
ATGŪŠANU

LATVIJA

A M E R I K A

123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada.

Apgāda DAUGAVAS VANAGS izdevums

INGRĪDAS VIKSNAS redakcijā.

Abonēšanas maksa:

ASV un Kanadā: \$ 1.50 par vienu mēnesi
\$ 4.50 par trīs mēnešiem
\$ 8.50 par sešiem mēnešiem
\$ 16.00 par vienu gadu

Pārējās zemēs laikrakstu piesūtām par
pazeminātu maksu.

Sludinājumu maksa: \$1.40 sludinājumu
daļā un \$2.80 tekstā par vienu sleju vienā
collā.

IZNĀK DIVAS REIZES NEDEĻĀ.

Uz abonentu vēlēšanos izsūtām mūsu
laikrakstu ar gaisa pastu.

Nepieciešams katram dziedātājam
un dziesmu svētku dalībniekam.

Skaists piemiņas izdevums un
vērtīgs materiālu krājums.

CEĻA ZĪMJU

DZIESMU SVĒTKU SPECIALIZDEVUMS
žurnāla 13. n-rs

veltīts Pirmo vispārējo dziesmu svētku 80 gadu atcerei un šā gada latviešu dziesmu svētkiem
Savienotajās Valstīs, Kanadā un Lielbritānijā.

Vairāk nekā 50 attēlos un vērtīgos rakstos rādīta dziesmu svētku loma latviešu tautas vēsturē.
Divi četrkrāsu mākslas pielikumi, daudzi latviešu mākslinieku darbu attēli.

Saturā: Mūsu likteņu dziesma. Dziesmu svētki Čikagā. **Volfg. Dārziņš** — Amerikas un Anglijas
dziesmu svētkiem godalgotās kora dziesmas. **Alb. Jērums** — Dziesmu svētki trimdā. **Helmers**
Pavasars — Pirmie vispārīgie dziesmu svētki. Trīs kori: Reitera koris, Zuikas vīru koris un
Dziesmu vairogs. **Roberta Zuikas** atmiņas par Jāzepu Vītolu. **Valentīns Bērzkalns** — Tautas
dziesma latviešu kora mūzikā.

Valdemāra Kārklīņa novele **Tunelis**. **Modra Zeberīņa** stāsts **Vieninieks**. **Aidas Niedras** romāna
fragments. **Zinaidas Lazdas**, **Kārļa Rabāca**, **Kārļa Ābeles**, **Pēterļa Ērmaņa** un **Teodora Zeltiņa** dzejoļi.

Andreja Johansonā raksts par Anšl. Eglīti — Splendīdais vērotājs. **Anšlavs Eglītis** — Piezi-
mes par mūsdienu mākslu. **Paula Jēger-Freimane** — Kaina un Ābela problēma **Steinboka** jaunākajā
romānā. **Pauls Jurevičs** — Mūsu laikmeta iezīmes

Apskatā: J. Bičola, J. Andrupa, O. Sproģeres, E. Berga, A. Strautmaņa, H. Biezā, J. Zandera,
A. Aizsilnieka, K. Kalniņa, H. Plūča un V. Tones raksti.

Šim paplašinātajam specializdevumam 96 lapaspuses. Jauns vāka zīmējums — V. Tones mets.
Šī paplašinātā CEĻA ZĪMJU numura maksa paliek kā līdz šim — \$1.20. Pusgada abonements
— \$3.50, gada abonements — \$6.80.

CEĻA ZĪMJU specializdevums dabūjams dziesmu svētku laikā Čikagā visās latviešu grāmat-
nicās un dziesmu svētku grāmatu galdos.

Abonentus pieņem visi latviešu grāmatu izplatītāji un galvenais pārstāvis ASV: LAIKS
Book Department, 232 — 76th Street, Brooklyn 9, N. Y.

Redaktors: Jānis Andrupis. **Redakcijas kolēģija:** Andrejs Eglītis, Alberts Jērums, Knuts Lesiņš
un Valdemārs Tone.

Izdevējs: Latvju biedrība Lielbritānijā, 55, Hans Road, London, S. W. 3, Gt. Britain.

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0319033339

ČIKAGĀ!

Pieņemam pasūtījumus

DĀMU KOSTĪMIEM, KUNGU UZVALKIEM,
MĒTEĻIEM un SPORTA UZVALKIEM

Apģērbs
izteic
cilvēku!

Bagātīgā izvēlē — dažādos rakstos un paraugos, 100% tīras
vilnas vietējās un importētās Anglijas drānas.

PIRMKLASĪGS DARBS

LĒTAS CENAS

IESVĒTĪBĀM

pieāvāju iemīļoto zilo bostonu.

VOLDEMĀRS LEIPCIGS

2325, N. Kedzie Ave, Chicago 47, Ill. Tāl. CApitol 7-3147.

Apmeklējiet

Dziesmu svētku laikā Čikagas
tautiešu iemīļotāko satikšanās vietu

LATVIEŠU

KAFE RESTORĀNU

„Marquis“

679 N. Michigan Ave., tikai 2 bloki uz rietu-
miem no Arenas.

Rīgas slavenie šašļiki un karbonādes.
Rīgas tortes un cepumi.

Atvērts Dziesmu svētku dienās no plkst.
9 rītā līdz 2 naktī.